

Metode til landskabsklassificering

- *Landskabskarakter planlægning* -

et udviklingsprojekt

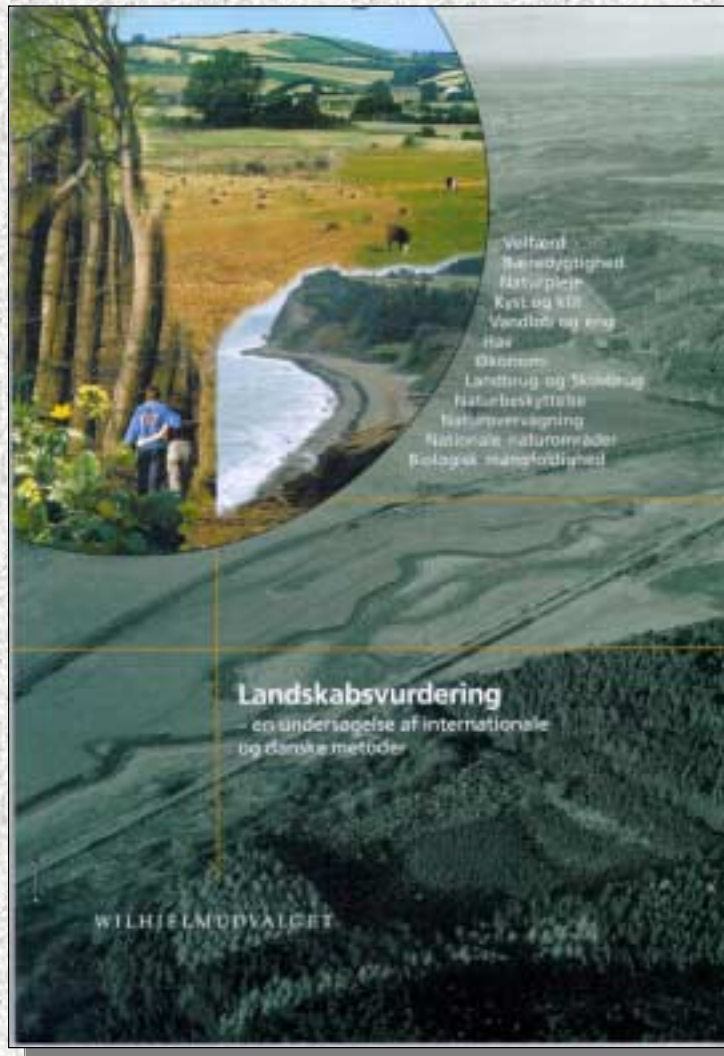
Vibeke Nellemann - vne@kvl.dk, Danmark
Center for Skov, Landskab og Planlægning,

Multifunktionalitet - homogenisering?

Landskabet skal tilgodeses:
jordbrug, bosætning, industri,
transport, friluftsliv + natur/miljø....

Hvordan sikrer vi landskabernes
særpræg og diversitet?

Udgangspunktet

Wilhjelmudvalget

Et studie af metoder
til landskabsvurdering i

Danmark

Holland

England og Skotland

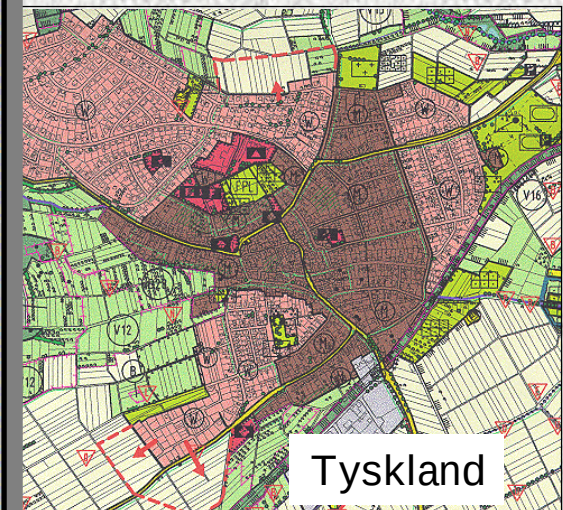
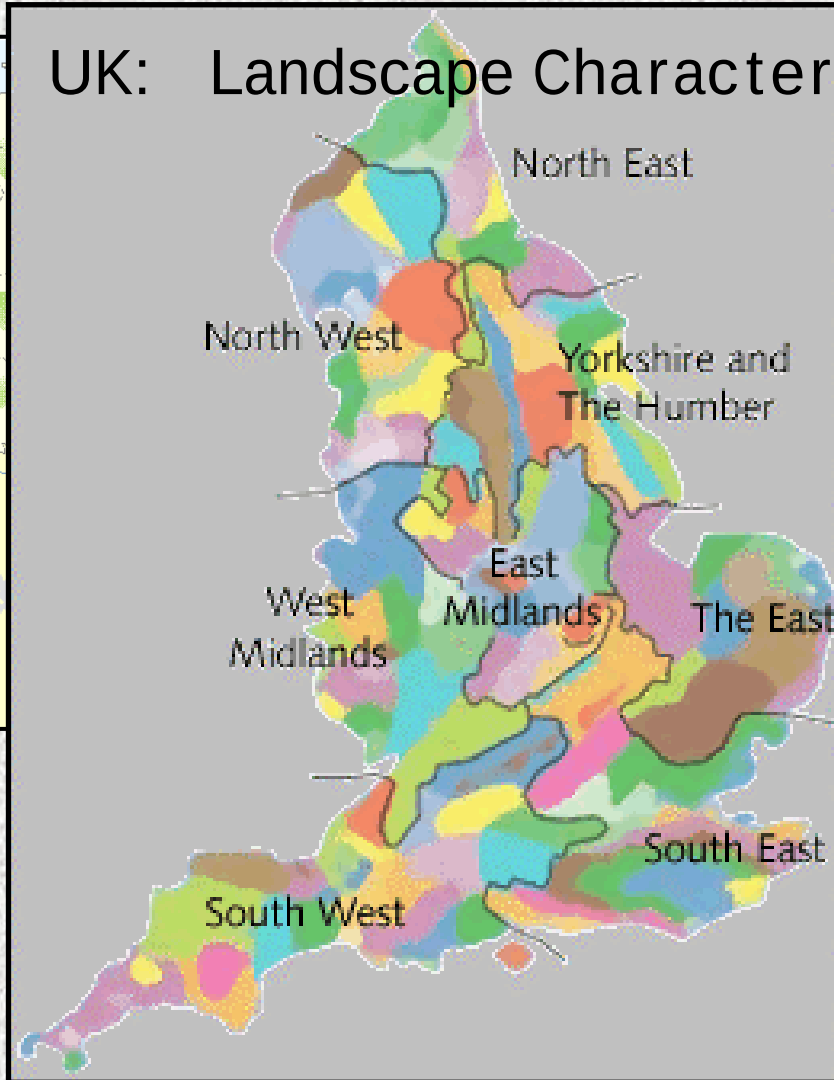
Tyskland

Store nationale forskelle

Holland

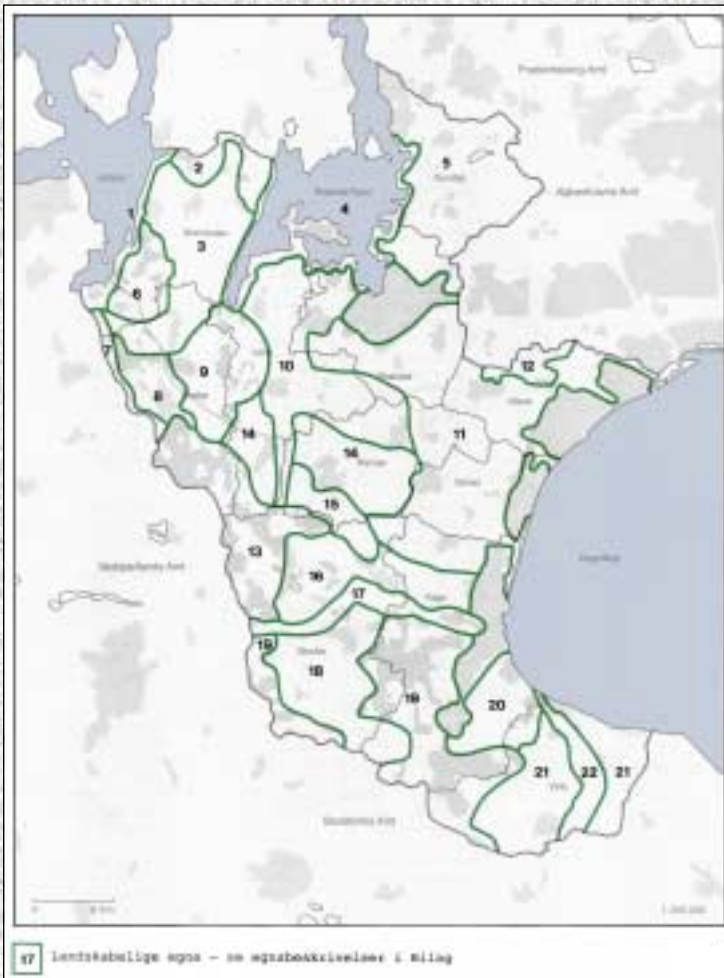

UK: Landscape Character Assessment

Tyskland

Danske erfaringer

Vejledninger til fredningsplanlægningen

Amternes planlægning

Roskilde Amt 1992:
Landskabsanalyse -
Landskabelige egne
Regionplantillæg nr. 4

Udvikling af en ny metode

Efter Wilhjelmudvalget igangsættes et projekt til udvikling af en fælles planlægningsmetode

Partnere:

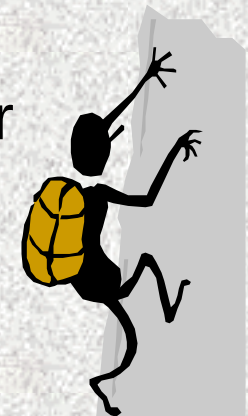
Skov- og Naturstyrelsen, Århus og Fyns Amter,
Center for Skov, Landskab og Planlægning

Forskning/udvikling: Ole Hjorth Caspersen (geograf)

Vibeke Nellemann (landskabsarkitekt)

Mål: Metoden skulle kombinere danske traditioner og bygge på internationale erfaringer

Område: pilotområder i Jylland og på Fyn

Genius Loci

“Stedets ånd” eller landskabskarakteren

Udsigt fra Jyllinge Helle Borg Hnasen

Hvad er det der karakteriserer det specifikke landskab - og hvordan sikres det i takt med udviklingen?

Metode til landskabskarakterplanlægning

Fokus: Landskabskarakteren - Hvad indgår heri?

- Naturgrundlaget, arealanvendelsen, tidsdybden
- Rumlige, visuelle og æstetiske aspekter

Kriterier: - Omfatte hele landskabet
- Operationel, gennemskuelig, opdaterbar

Anvendelse:

- **Nationalt** til landsdækkende overblik
- **Region/kommune** til landskabsstrategier og sektorplan
- **Lokalt** til forvaltningsplaner, projekter, nationalparker..

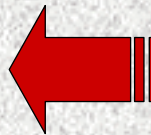
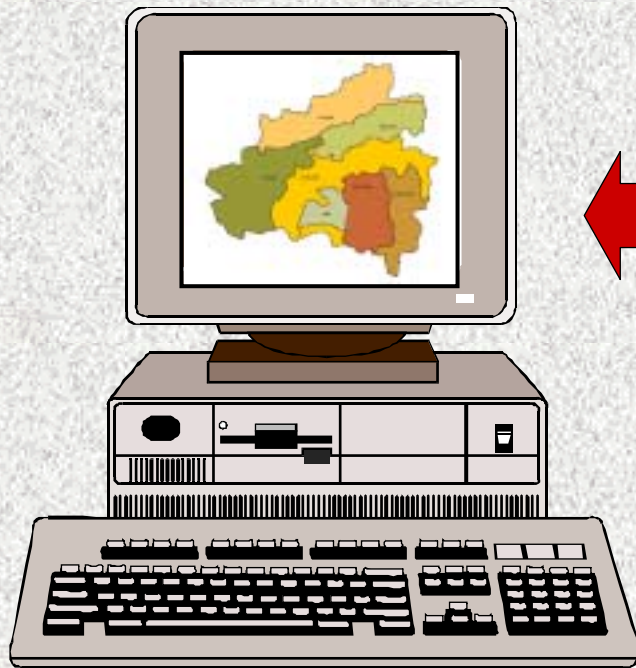
Metodens formål

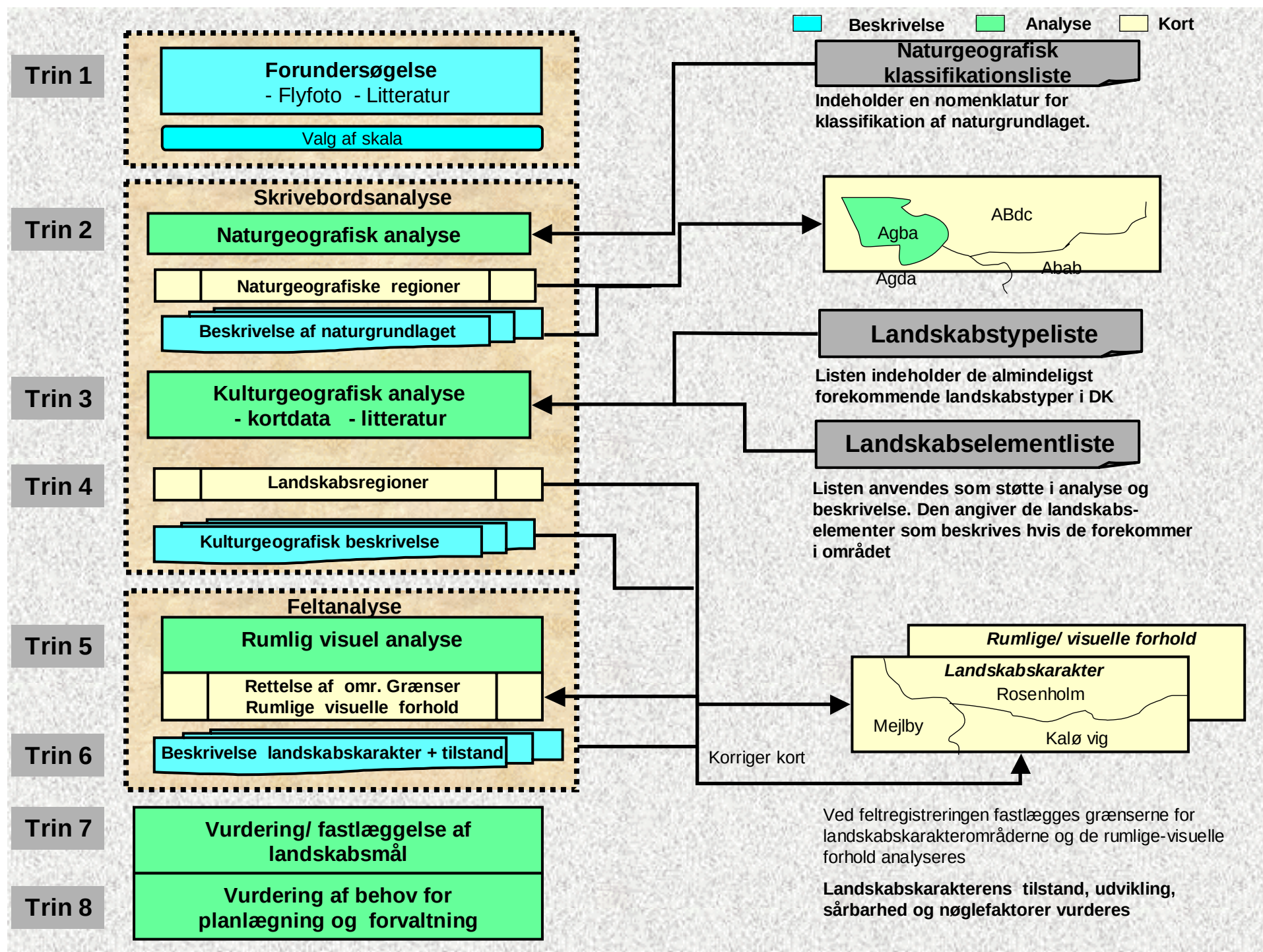
Specifikke krav:

- Kortlægge landskabskarakter og oplevelsesværdier
- Vurdere landskabets tilstand, udvikling og kapacitet
- Danne grundlag for landskabsmål, strategier og planer
- Vejlede en udvikling som tilgodeser:
 - regionalt: variation mellem forskellige egne
 - lokalt: egnskarakter og særlige oplevelsesværdier

Metoden anvender:

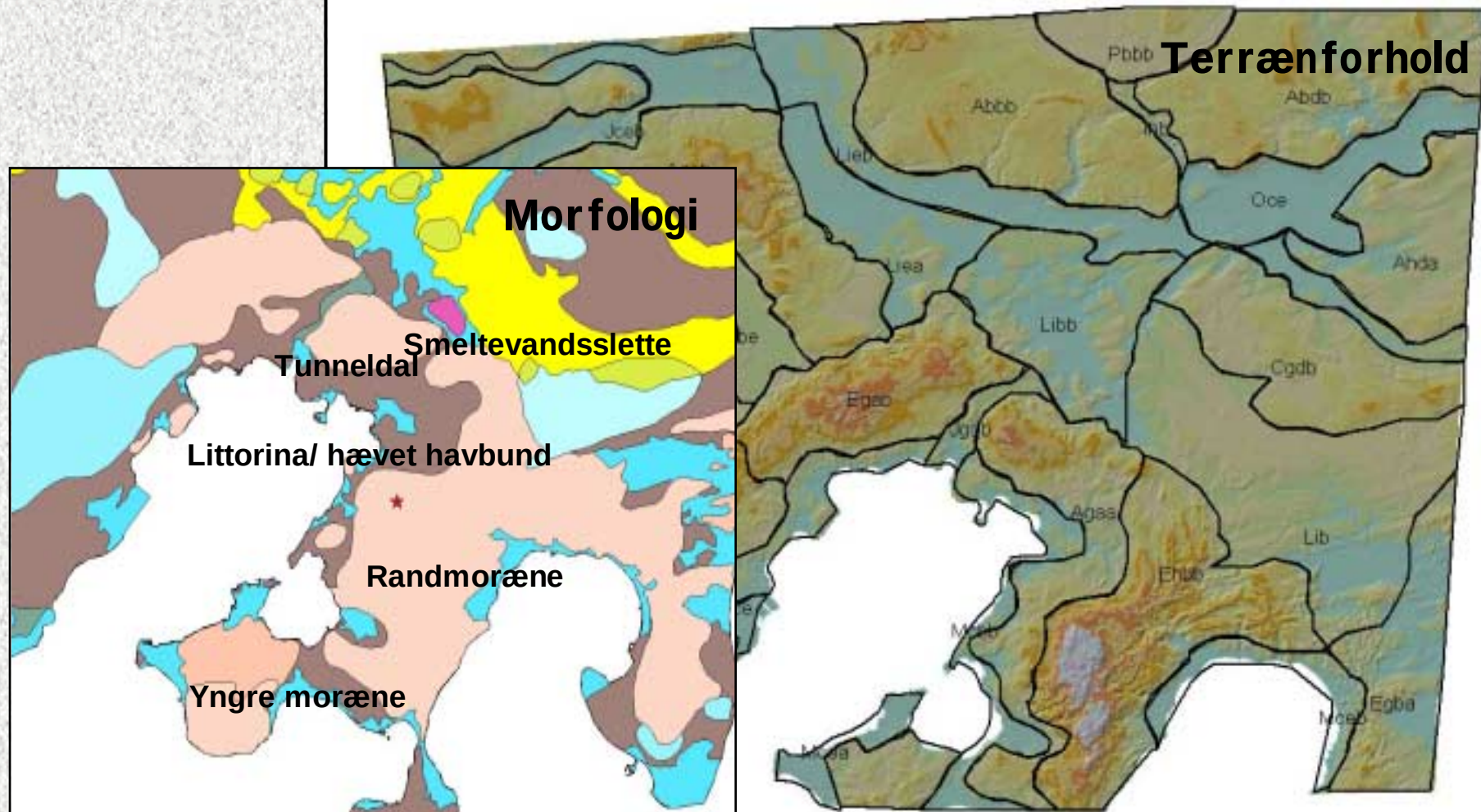
- Kombination af eksisterende metoder
- Nationale digitale kort
- Brugervenligt GIS og ArcPad

Skrivebordsanalysen

Naturgeografiske regioner

Kulturgeografisk analyse: Arealanvendelsens betydning for landskabskarakten

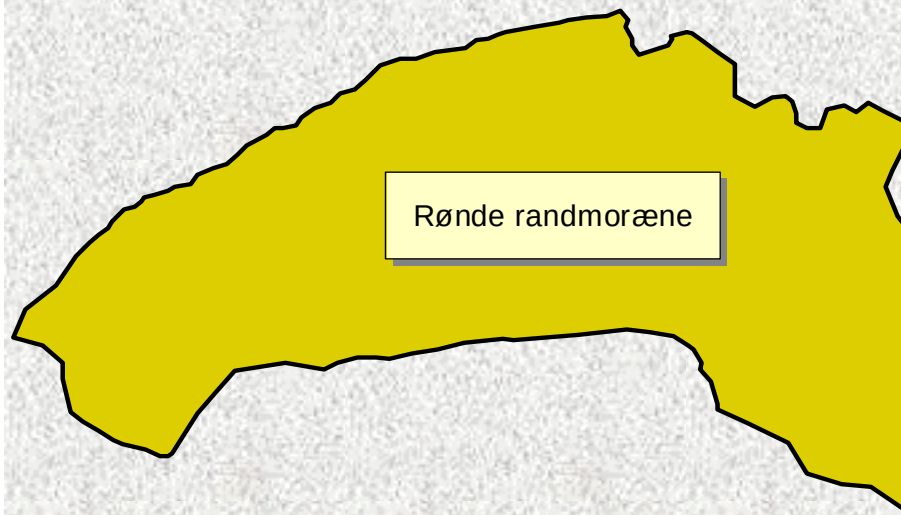
- Bevoksningsstruktur: marker og hegn, skov og natur
- Bebyggelsesmønstre
- Veje og anlæg
- og kulturmønstrenes tidsdybde

Jordbrugshistorien kan aflæses
i landskabets karakter

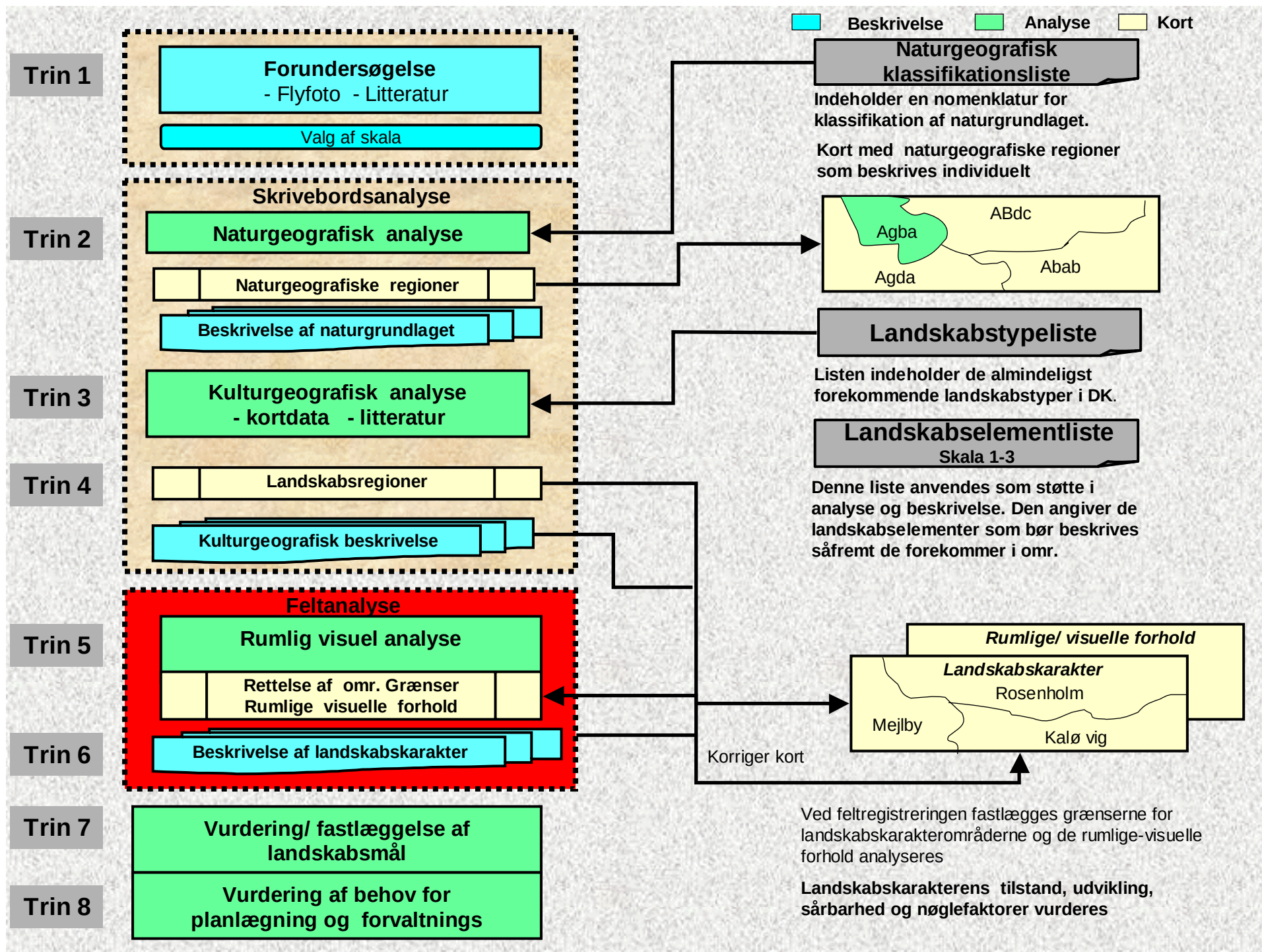

Landskabsregioner - landskabstyper

Områdebeskrivelse

- Naturgrundlaget
- Arealanvendelsen: bevoksning, bebyggelse, driftsformer mv.
- Historisk udvikling
- Generelle udviklingstendenser
- Planlægning og retlige forhold

Feltundersøgelse

Rumlig visuel analyse

Vurdering: tilstand - udvikling - sårbarhed

Fokus

- Verificere skrivebordsoplysningerne
- Afgrænse landskabskarakterområder
- Definere landskabskarakter:

Nøgleelementer

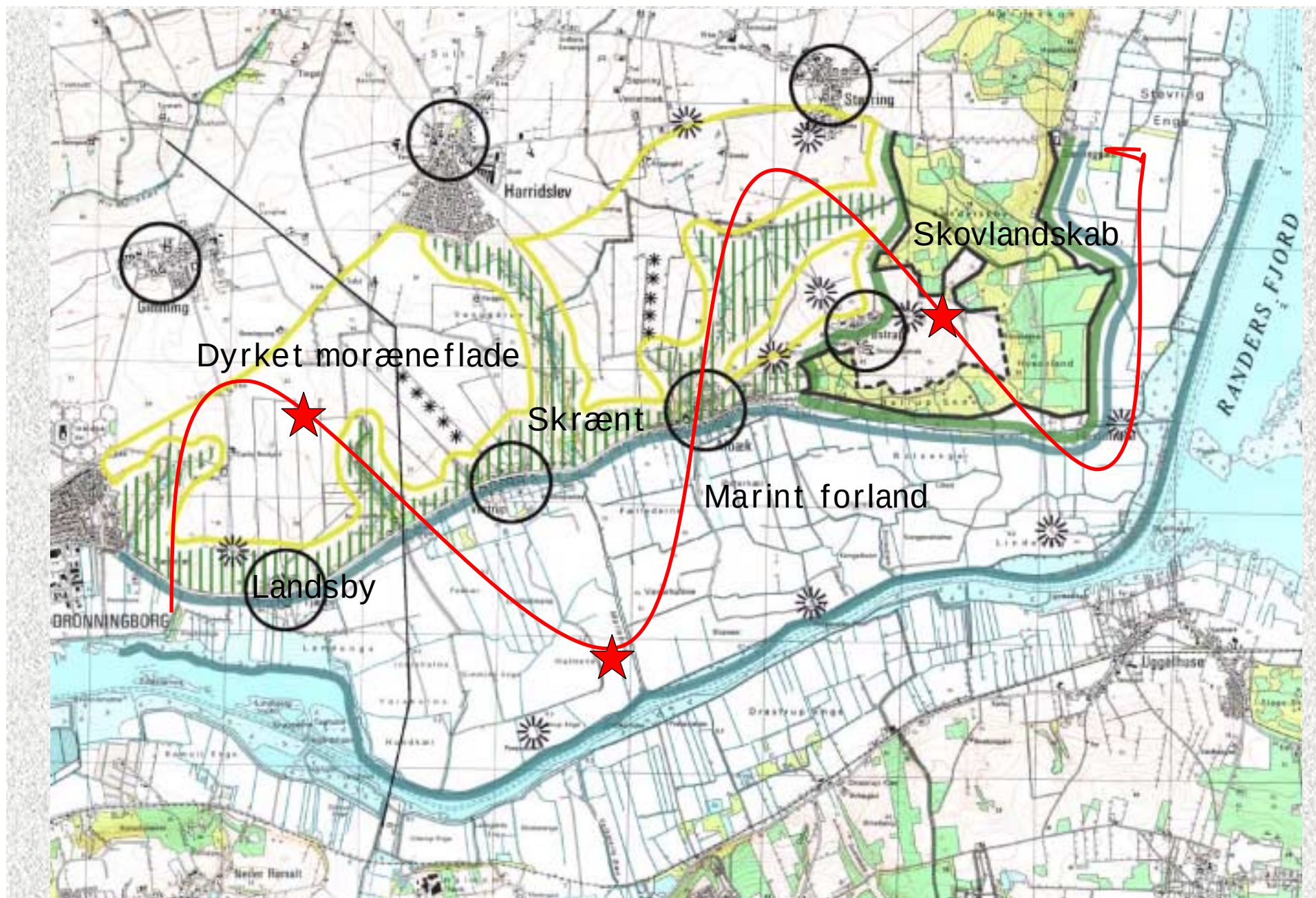
Rumlige visuelle forhold/oplevelsesværdier

- Vurdere tilstand, udvikling, påvirkninger

Hvordan

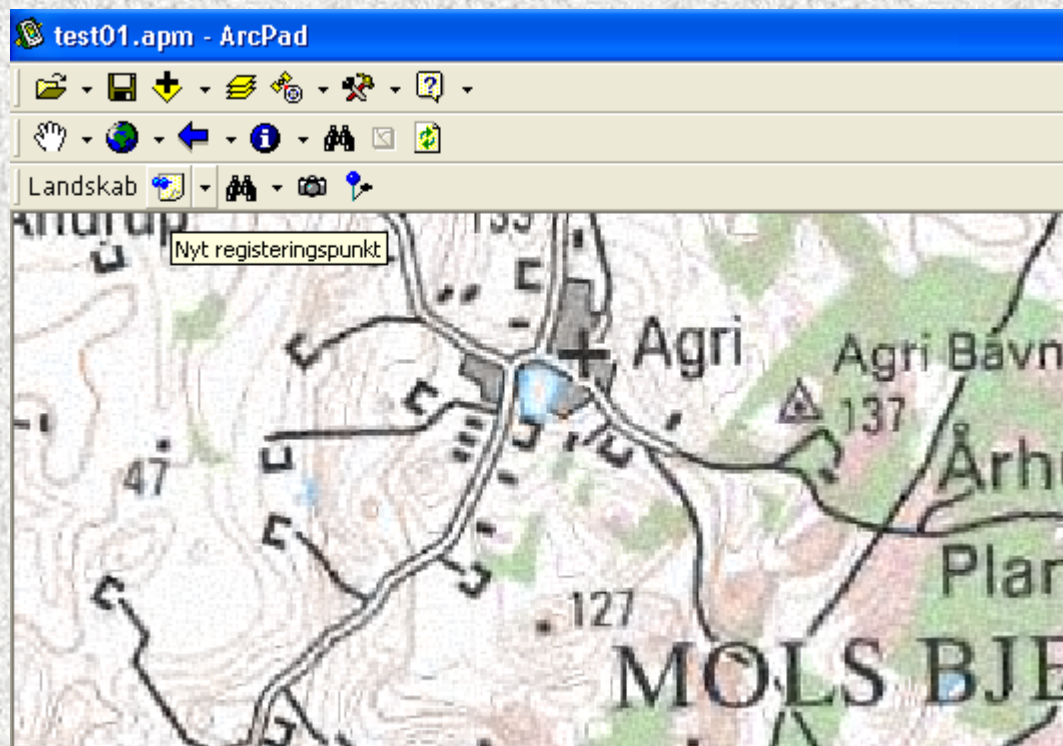
Systematik, ensartethed, dokumentation

Registreringsskemaer og kort

Landskabsanalyse: Karakterområder & oplevelsesværdier

ArcPad-værktøj til Landskabskarakterkortlægning Feltregistreringsskema

Klik på kortet eller lagring af GPS-position:
Tilføjelse af registreringspunkt i databasen

Klik på et eksisterende punkt:
Oplysningerne i databasen redigeres

Karaktergivende landskabselementer

Beskrivelse

Punkt Info Karaktergivende - 1 Karaktergivende - 2 Rumlige-visuelle-sansemæssig

Karaktergivende landskabselementer - Side 1

Overfladeformer
Geologi / terrænform / vandelementer:

Arealanvendelse og landskabselementer

Bevoksning:
Skov / plantage:
Småplantninger / sumpskov / krat:
Levende hegn / vejtræer / allér / diger:

Dyrkningsform:
Landbrug (Fuldtids / deltids / fritids):
Blandet landbrug - natur:
Natur / havedyrkning:

Bebyggelsesmønster:
Landsby / stationsby:
Byområde / forstad:
Industriområde:
Gårde:
Herregård:
Husmandsbebyggelse:
Fritidshusområde:
Andet:

OK Annuller

Rumlige - visuelle - sansemæssige forhold

Beskrivelse

Karaktergivende - 1 Karaktergivende - 2 Rumlige-visuelle-sansemæssige Landskæ

Rumlige - visuelle - sansemæssige

Skala

☐ Stor ☒ Middel ☐ Lille

Rumlig afgrænsning

☐ Åben ☒ Transparent-afgr. ☐ Lukket

Kompleksitet

☒ Meget sammensat ☐ Varieret ☐ Ensartet/enkelt

Mønster

☐ Dominerende ☒ Middel ☐ Svagt

Struktur

☐ Flader ☒ Linier ☐ Punkter

Støj

☒ Støjende ☐ Afdæmpet ☐ Afsondret

Visuel uro

☐ Urolig ☐ Rolig ☒ Afsondret

OK Annuller

Landskabets:

Tilstand

Udvikling

Påvirkning

Beskrivelse

Landskabskarakteren | Tilstand - Udv.tendenser/følsomhed | Punkt geografi

Landskabets tilstand

Fysiske forhold
☐ Ja ☐ Nej Karaktergivende elementer: god tilstand / intakthed

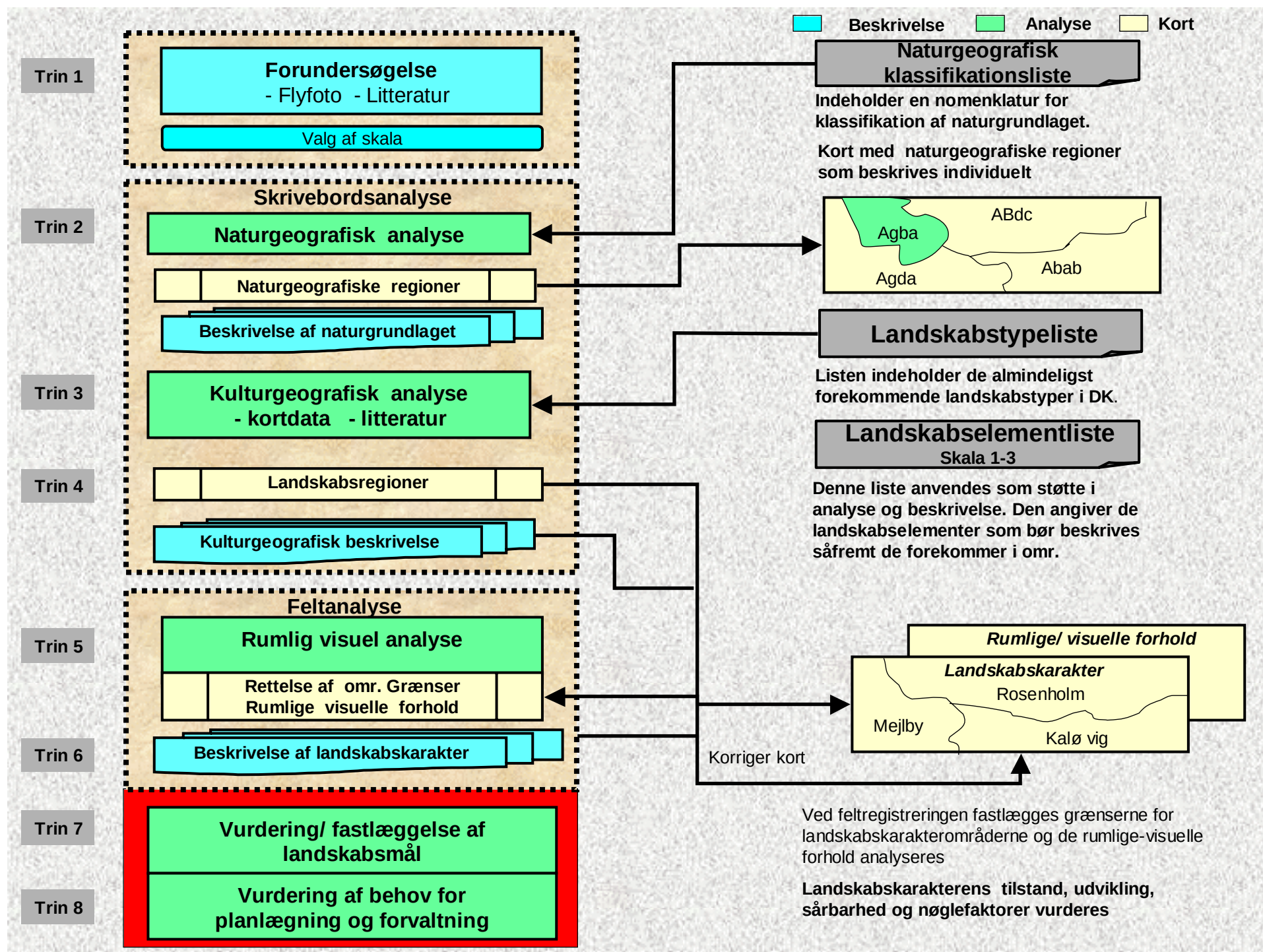
Visuelle forhold
☐ Ja ☐ Nej Tydeligt samspil mellem naturgrundlag og kulturmønstre
☐ Ja ☐ Nej Landskabskarakterens uforstyrrelthed (ift. urbanisering, teknik, homogenisering m.v.)
☐ Ja ☐ Nej Klare funktionsafgrænsninger (byafgrænsninger, vindmølleomr.

Funktionelle forhold
☐ Ja ☐ Nej Kontinuitet (tidsdybden understreges af): ☐ 0-50 år ☐ 0-200 år ☐ 200 år
☐ Ja ☐ Nej Fungerende kulturmiljøer (hvilke):
☐ Ja ☐ Nej Naturlige habitater (hvilke):

Udviklingstendenser/følsomhed

	Udvikling	Følsomhed
Terrænformer:		
Marker:		
Hegn + småbevoks.:		
Skove:		
Vådomr.:		
Gl. vejstruktur:		
Bebyggelse:		
Nybyggeri:		
Teknisk anlæg:		
Andet:	Elmaster Master Veje Vindmøller	

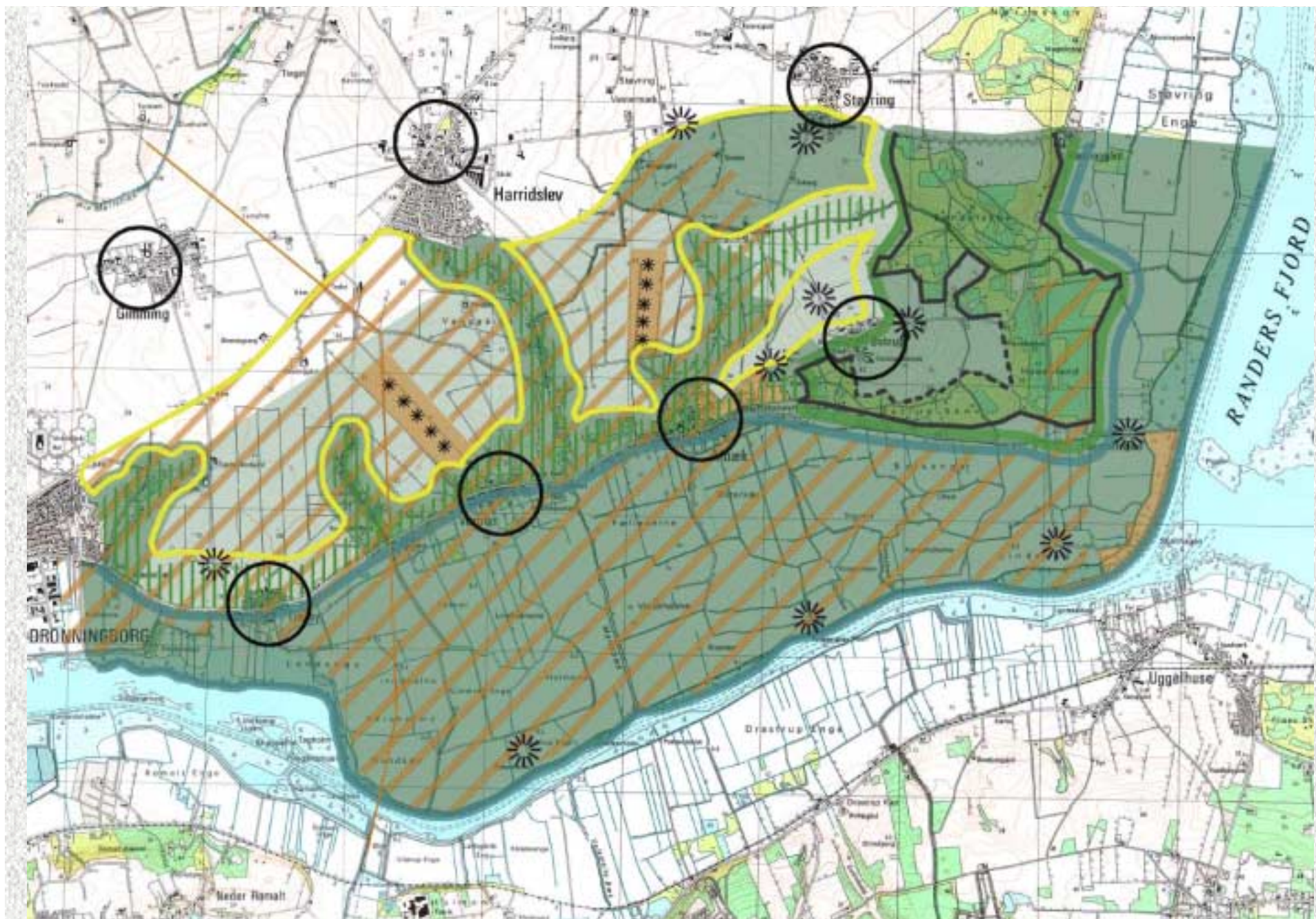
OK Annuller

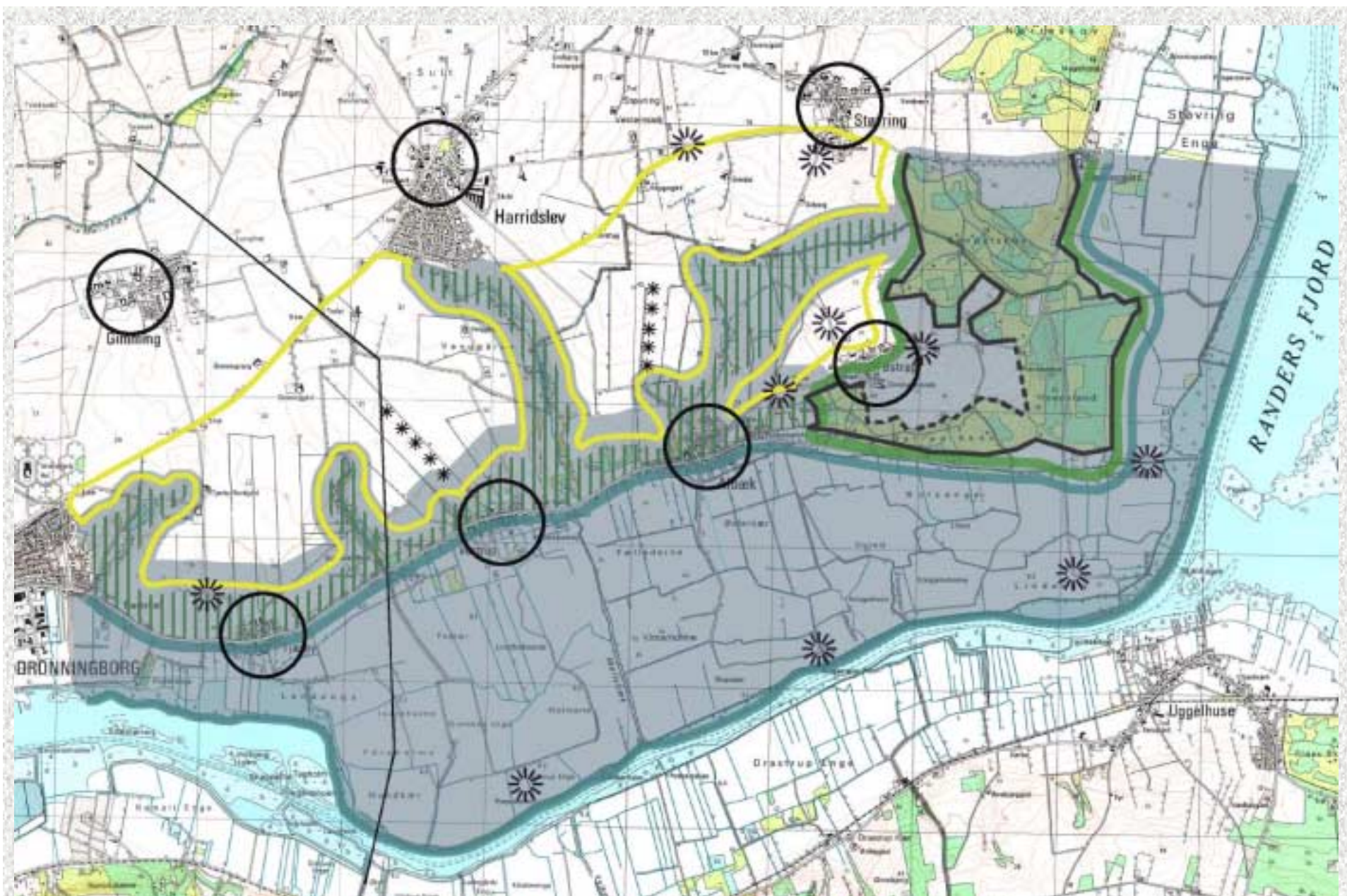
Vurderingsfasen

Fokus:

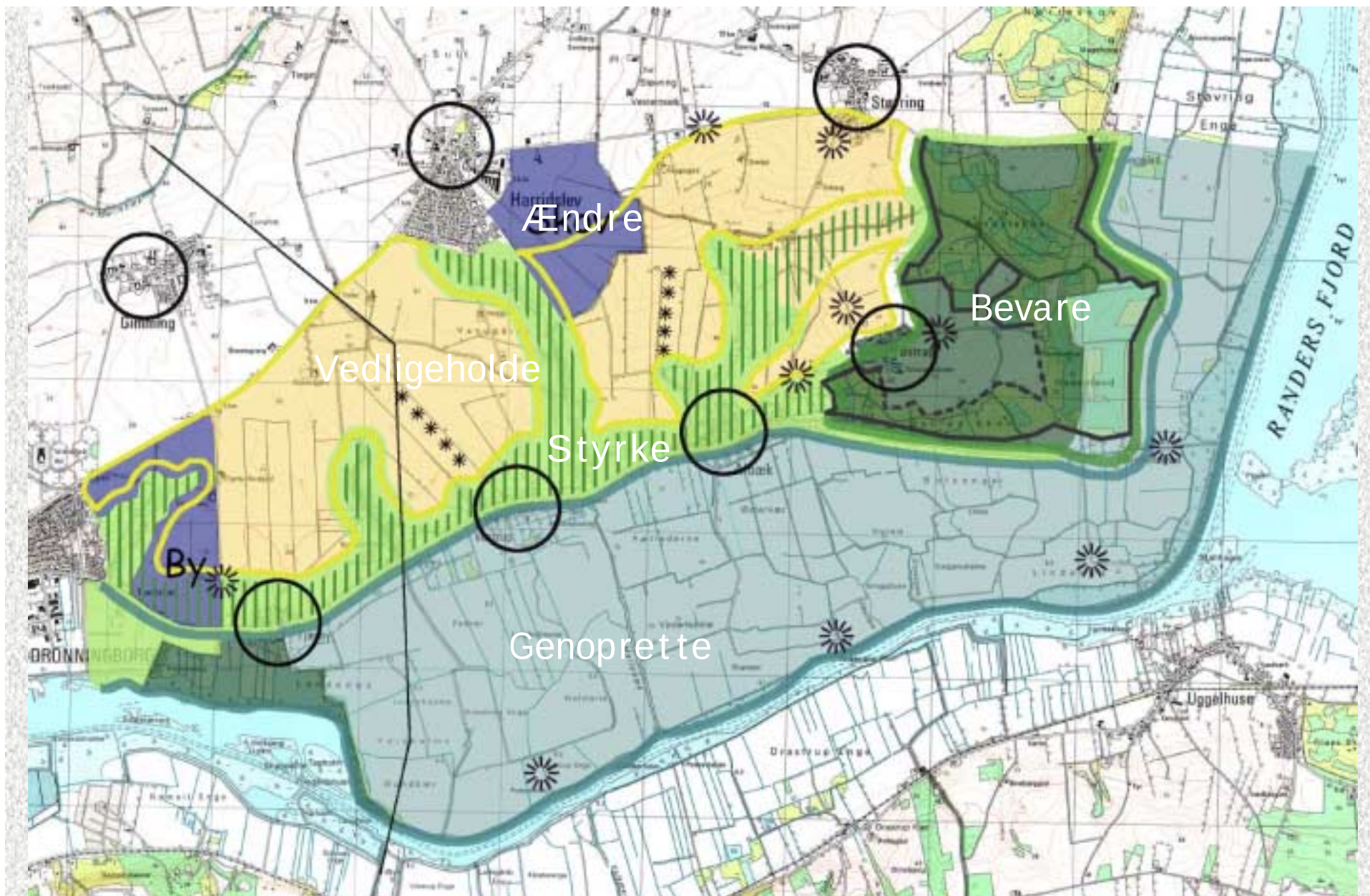
- Landskabskarakterens styrke og tilstand
- Landskabets sårbarhed og kapacitet
- Landskabets betydninger og værdier
- Landskabsmål

Vurdering: Landskabskarakterens styrke & tilstand

Vurdering: Landskabskarakterens sårbarhed & kapacitet
emner her: nybyggeri og skovrejsning

Landskabsmål: Bevare, genoprette, styrke, vedligeholde, ændre
Forvaltningsmål: Indsatser for at bevare karakter og oplevelser

Perspektiver for metoden

- Landskabsstrategier:
 nationale / regionale / kommunale / lokale
- Guide sektorplaner og enkeltprojekter:
 landskab, friluftsliv, skovrejsn., by, teknik.
- SMV, VVM
- Særlige udpegninger: Nationalparker
- Forvaltningsplaner / naturplaner
- Overvågning
- **Borgerinddragelse!**

